

ปัญหาทางกฎหมายในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม

นายประเสริฐ เอมรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

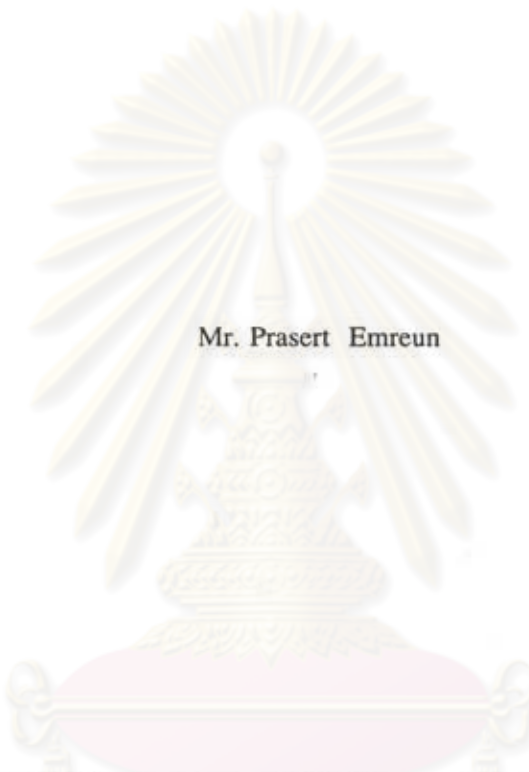
พ.ศ. 2539

ISBN 974 - 634 - 110 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16961456

THE LEGAL PROBLEMS OF AGRICULTURAL LAND DEVELOPMENT

Mr. Prasert Emreun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974 - 634 - 110 - 3

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

ปัญหาทางกฎหมายในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
นายประเสริฐ เอมริน
นิติศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วานิช ชุตินวงศ์

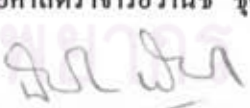
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

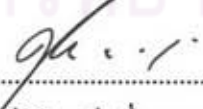
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

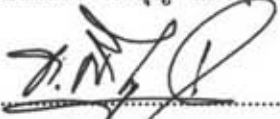

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ดุงสุวรรณ)

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ศิริ เกวลินสฤษฎ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วานิช ชุตินวงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ภิรมย์ ศรีจันทร์)

ประเสริฐ เอมริน : ปัญหาทางกฎหมายในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม (THE LEGAL PROBLEMS OF AGRICULTURAL LAND DEVELOPMENT) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. วานิช ชูติวงศ์, 157 หน้า
ISBN 974-634-110-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ การจัดการดิน และการจัดการที่ดิน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และหาแนวทางการแก้ไข

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม ของประเทศไทย มีปัญหาและอุปสรรค 8 ประการ ที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ 1. นโยบาย 2. รูปแบบขององค์กรและโครงสร้างขององค์กร 3. การประสานงานของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย 4. การกำหนดบทบาทของเกษตรกร 5. ข้อจำกัดของกฎหมายที่มีอยู่ 6. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย 7. การบังคับใช้กฎหมาย 8. ข้อบกพร่องของเนื้อหากฎหมาย

แนวทางการแก้ไข รัฐควรบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่ใน 3 ลักษณะ เพื่อการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ และเป็นการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ประมวลกฎหมายน้ำ เพื่อการจัดการน้ำของประเทศเป็นระบบลุ่มน้ำ กฎหมายแผนแม่บทการจัดการที่ดิน เพื่อวางกรอบที่ชัดเจนของการจัดการที่ดิน โดยภาพรวมของประเทศ และกฎหมายปรับปรุงที่ดิน เพื่อการจัดการที่ดินอย่างเป็นระบบ ประกอบกับรัฐต้องมีนโยบายอย่างชัดเจนในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมแบบยั่งยืน

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C 570668: MAJOR LAWS

KEY WORD: LEGAL / PROBLEMS / AGRICULTURAL / LAND / DEVELOPMENT

PRASERT EMREUN : THE LEGAL PROBLEMS OF AGRICULTURAL LAND DEVELOPMENT. THESIS ADVISOR : ASSI. PROF. VANIT CHUTIWONG. 157 PP. ISBN 974 -634 - 110 - 3

This reseach has the objective to study the present laws related to water use and land use which is the main factor of agricultural development and seek the ways to solve these problems.

The result in this research found 8 problems

There are 8 problems found in this research that hindrance agricultural land development in thailand and cause problems of the agricultural land development in sustainable. These problems are:

1. Policies. 2. Organization and structure. 3. Coordination of related department. 4. Roles of agriculturist 5. Limitation of the present law. 6. Duplication of laws. 7. Enforcement of the laws. 8. Loopholes of law.

How to correct this problems? The government need establish another three laws in order to develop agricultural land in systematic way and for the sustainable development. These laws relate using Water Law, Plan of Land Management Law and Land Improvement Law. In addition to these laws the government must have a clear policies about in the Sustainable Agricultural Land Development

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้เขียน ที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนในการมุ่งมั่นทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลแก่ผู้เขียน โดยเฉพาะท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วานิช ชุตินวงศ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนให้แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณหัวหน้าฝ่ายนิติการและพี่ ๆ เพื่อน ๆ ในฝ่ายนิติการสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง ที่ให้โอกาสและกำลังใจแก่ผู้เขียนอย่างดียิ่งเสมอ ตลอดจนขอขอบคุณ คุณจินตนา ธาณี ที่ได้ช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเป็นที่สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม ก็ขอให้ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตกอยู่กับผู้ที่มีพระคุณกับผู้เขียนที่กล่าวมาทุกประการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย.....	2
สมมติฐาน.....	3
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	3
บทที่ 1 การจัดการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรกรรม.....	5
บทที่ 2 การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในประเทศไทย.....	57
บทที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม.....	74
บทที่ 4 แนวทางการแก้ไขปัญหา.....	132
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	148
รายการอ้างอิง.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	158

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ป่าไม้ เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร เนื้อที่ไม่ได้จำแนก และจำนวนครัวเรือนเกษตรของประเทศไทย ปี 2518-2534.....8
ตารางที่ 2	ร้อยละและการเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร ตามลักษณะการถือครองของประเทศไทย ปี 2518-2534.....9
ตารางที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับลุ่มน้ำในประเทศไทย : ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ และปริมาณน้ำท่าโดยเฉลี่ย.....21
ตารางที่ 4	องค์กรที่เกี่ยวกับงานบริหารจัดการที่ดินของรัฐ.....29
ตารางที่ 5	ผลงานจัดที่ดินโดยหน่วยงานที่สำคัญ.....35
ตารางที่ 6	ข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ.....63
ตารางที่ 7	หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาแหล่งน้ำ.....76

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย